

Σημείωμα με σχόλια και εισηγήσεις

αναφορικά με

το Νομοσχέδιο που φέρει τον τίτλο

«Ο Περί της Διαφάνειας στις Διαδικασίες Λήψης Δημόσιων Αποφάσεων και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2017»

όπως αυτό έχει δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, ημερομηνίας 19 Οκτωβρίου 2017¹

και υποβλήθηκε στην κα Νίκη Σάουρου, στις 15 Νοεμβρίου 2017

A. Γενικά Σχόλια επί του Νομοσχεδίου:

Έχει αποδειχθεί διεθνώς, ότι η κοινωνία των πολιτών συμβάλλει στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Έτσι, από το 2010 στην Κύπρο λειτουργεί ο ΜΚΟ Διεθνής Διαφάνεια-Κύπρος (ΔΔ-Κ), σκοπός του οποίου είναι η ενδυνάμωση της κοινωνίας, η βελτίωση της ποιότητας της δημόσιας και ιδιωτικής διακυβέρνησης στην Κύπρο, η προώθηση της διαφάνειας, της ακεραιότητας, καθώς και η ανάληψη ευθύνης. Ο Οργανισμός μας εδώ και 3 χρόνια προσπαθεί για την θεσμοθέτηση του Λόμπυ και χαιρόμαστε που το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως προχώρησε στην ρύθμιση του, μέσω νομοσχεδίου.

Μέσα από τα πιο κάτω σχόλια και εισηγήσεις, τις διαχρονικές εισηγήσεις μας στο κράτος και τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, θεωρούμε ότι συμβάλουμε σημαντικά στη βελτίωση του Νομοσχεδίου για Διαφάνεια στις Διαδικασίες Λήψης Δημόσιων Αποφάσεων, ενός νομοσχεδίου που χρόνια είχε ανάγκη η χώρα μας και η υλοποίηση του περιεχομένου της κρίνεται ως επιτακτική ανάγκη. Να υπενθυμίσουμε ότι είναι και μία νομοθεσία που ζήτησε η Ευρωπαϊκή Ένωση από τη χώρα μας το 2014.

¹ Δημόσια Διαβούλευση για Νομοσχέδια που αφορούν τη σύσταση και λειτουργία Ανεξάρτητης Αρχής και για τη ρύθμιση του lobbying. Πρόσβαση στις 19 Οκτωβρίου 2017. Διαθέσιμο στο <http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/MJPO.nsf/All/B51A30CF6ACE105FC22581BE004501E9?OpenDocument>

B. Σχόλια επί συγκεκριμένων Άρθρων του Νομοσχεδίου:

1. Τροποποίηση Άρθρου 2 - Ερμηνεία:

- **Τροποποίηση της έννοιας του όρου «διαβούλευση».** Στο σημείο που αναφέρονται οι κρατικές υπηρεσίες να συμπληρωθεί: «ή και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας».
- **Τροποποίηση της έννοιας του όρου «κρατική υπηρεσία».** Να συμπεριληφθεί και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας.
- **Τροποποίηση της έννοιας του όρου «ομάδα ειδικού ενδιαφέροντος».** Να συμπεριληφθούν και τα φυσικά πρόσωπα.

2. Τροποποίηση του Άρθρου 5(3) ώστε να αναφέρεται: Νοείται ότι η Αρχή με απόφαση της δύναται να μην αναρτά δημόσια πληροφορίες.

3. Τροποποίηση του Άρθρου 6 ώστε να αναφέρεται στο διαχωρισμό της εγγραφής των ομάδων πίεσης ανά τομέα², ενδεικτικά αναφέρονται τα πιο κάτω:

- Γραφεία συμβούλων, δικηγορικά γραφεία, αυτό-απασχολούμενοι σύμβουλοι.
- Εταιρείες, εμπορικοί και βιομηχανικοί σύνδεσμοι, επαγγελματικοί σύνδεσμοι.
- Μη κυβερνητικές οργανώσεις.
- Ερευνητικά κέντρα, ακαδημαϊκά ινστιτούτα.

² Σύμφωνα με τον Τομέα Εγγραφής στο Transparency Register που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόσβαση στις 13 Νοεμβρίου 2017. Διαθέσιμο στο <https://ec.europa.eu/transparencyregister/public/ri/registering.do?locale=en>
Ο τρόπος που η ΔΔΚ κάνει Lobbying Register αναφέρεται στην ιστοσελίδα: <http://transparencyprus.org/archives/4747>

- Οργανισμούς που εκπροσωπούν θρησκευτικές κοινότητες.
- Οργανισμούς που εκπροσωπούν τοπικές και δημοτικές αρχές.

4. Τροποποίηση του Άρθρου 7(1), να αναφέρεται σε κάθε φυσικό και νομικό πρόσωπο. Γίνεται διάκριση ανάμεσα στα φυσικά και νομικά πρόσωπα – άρθρο 28 Συντάγματος. Τα φυσικά πρόσωπα από μόνα τους θα έπρεπε να έχουν το δικαίωμα στη διαβούλευση που δίνεται στα νομικά πρόσωπα.

5. Τροποποίηση Άρθρου 7(3). Θα πρέπει να πληρωθεί κάποιο τίμημα για εγγραφή στο Μητρώο; Εάν ναι, τότε ενδεχομένως να διενεργείται διάκριση - Άρθρο 28 Συντάγματος.

6. Τροποποίηση του Άρθρου 8(1)(α) ώστε να περιλαμβάνεται επιπροσθέτως:

- ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
- ιστοσελίδα
- δραστηριότητα του ατόμου
- τομέας ενδιαφέροντος³
- σε ποιους συνδέσμους/οργανισμούς είναι μέλος
- συμβολή σε άλλες δημόσιες διαβουλεύσεις

7. Τροποποίηση του Άρθρου 8(1)(β) ώστε να περιλαμβάνει επιπροσθέτως:

- ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

³ Σημαντική αναφορά στους τομείς υπάρχει στον ακόλουθο σύνδεσμο http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/openFile.do?fileName=facsimile1_en.pdf, σελ. 5, παράγραφος 11.

- ιστοσελίδα
- διεύθυνση
- άτομο επικοινωνίας: ονοματεπώνυμο, ηλεκτρονική διεύθυνση, τηλέφωνο, θέση εργασίας
- στόχοι
- τομέας ενδιαφέροντος (βλ. υποσημείωση 3)
- συμβολή σε δημόσιες διαβουλεύσεις
- επισύναψη τελευταίων ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων
- ενημέρωση για χρηματοδότηση από οποιονδήποτε φορέα.

- 8. Διαγραφή της επανάληψης της λέξης «ομάδα» στο άρθρο 8(2)(α).**
- 9. Επιπρόσθετη πληροφορία χρειάζεται το Άρθρο 9(1)(β),** ώστε στο Άρθρο 2 να αναφέρεται ο ορισμός του «κατόχου σημαντικού ενδιαφέροντος». (η φράση αναφέρεται και στο 10(5)(α) και (β)).
- 10. Τροποποίηση του Άρθρου 9(2)** ώστε να καθορίζεται ο τρόπος επανεξέτασης και το χρονικό όριο που έχει η Αρχή για να αξιολογήσει το αίτημα για εγγραφή.
- 11. Τροποποίηση του Άρθρου 10:** διαγραφή της φράσης «κάθε εγγεγραμμένο πρόσωπο, υποβάλλει στην Αρχή μέχρι και το Φεβρουάριο κάθε έτους» και να αντικατασταθεί με το εξής: κάθε νομικό και φυσικό πρόσωπο θα πρέπει να διατηρεί ιστοσελίδα όπου θα αναρτά σε εβδομαδιαία βάση την εμπλοκή του σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Η Αρχή θα έχει εποπτικό ρόλο στην ανάρτηση των πληροφοριών στην ιστοσελίδα. Όταν δεν γίνεται ανάρτηση, θα αποστέλλεται από την Αρχή επιστολή συμμόρφωσης.

- 12. Τροποποίηση του Άρθρου 10(1)(ζ)** με τη διόρθωση της λέξης επικοινωνίες με τη λέξη «επικοινωνιών».
- 13. Τροποποίηση του Άρθρου 10(4)** με την αντικατάσταση της γραπτής ενημέρωσης προς την Αρχή, ώστε να αναφέρεται ότι θα γίνεται ενημέρωση στην ιστοσελίδα του φυσικού ή νομικού προσώπου κάθε φορά που αυτό θα εμπλέκεται σε διαδικασίες λήψης δημόσιων αποφάσεων με προθεσμία ενημέρωσης εντός 10 ημερών.
- 14. Τροποποίηση του Άρθρου 10(5)** ώστε να αναφέρεται σε νομικό και φυσικό πρόσωπο.
- 15. Τροποποίηση του Άρθρου 12(β)** ώστε να αναφέρεται: «να καλείται από τη νομοθετική αρχή ή κρατική υπηρεσία».
- 16. Τροποποίηση του Άρθρου 12(γ)** ώστε η συνάντηση να γίνεται με το εγγεγραμμένο φυσικό πρόσωπο ή τον εγγεγραμμένο εκπρόσωπο του νομικού προσώπου.
- 17. Τροποποίηση στο τέλος του Άρθρου 12(γ)** ώστε η υπηρεσία στην οποία υπηρετεί ο κρατικός αξιωματούχος να αναρτά στην ιστοσελίδα της, εντός 10 ημερών, τη συνάντηση με τα φυσικά πρόσωπα ή τους εγγεγραμμένους εκπροσώπους των νομικών προσώπων. Προτείνεται όπως εφαρμοστεί ένα τυποποιημένο έντυπο (template) το οποίο θα συμπληρώνεται και θα δημοσιοποιείται από όλους τους εμπλεκόμενους και στην διαμόρφωση του οποίου μπορεί να συμβάλει ο Οργανισμός μας.
- 18. Τροποποίηση Άρθρου 13**, με την έκδοση ταυτότητας των εγγεγραμμένων προσώπων (φυσικών και νομικών), στην οποία θα αναφέρεται το ονοματεπώνυμο, ο αριθμός ταυτότητας, θα υπάρχει φωτογραφία και θα αναγράφεται ο αριθμός εγγραφής του προσώπου (φυσικού και νομικού καθώς και τον εγγεγραμμένο εκπρόσωπο σε περίπτωση νομικού προσώπου). Τα πρόσωπα θα μπορούν να συμμετέχουν σε δημόσιες διαβουλεύσεις μόνο με την ένδειξη ταυτότητα.

19. Τροποποίηση του Άρθρου 14(1), να συμπληρωθεί: η ανάρτηση του τυποποιημένου εντύπου στην ιστοσελίδα της κρατικής υπηρεσίας, του ευρύτερου δημόσιου τομέα και των εμπλεκόμενων φορέων.

20. Τροποποίηση του Άρθρου 14(1)(γ) όπου αντί για ενημέρωση της Αρχής, να δημιουργηθεί αρχείο καταχώρησης με το ποιος έρχεται σε επικοινωνία με ποιον. Δηλαδή, να υπάρχει αρχείο καταχώρησης και για τις δύο πλευρές, αυτούς που κάνουν λόμπι και αυτούς που το δέχονται. (Με τη δημιουργία του αρχείου θα αποφεύγονται οι χρονοβόρες διαδικασίες που θα ακολουθούσαν σε περίπτωση που ο κάθε εμπλεκόμενος θα ενημέρωνε την Αρχή).

21. Τροποποίηση του Άρθρου 14(2)(ε) ώστε να αναφέρεται στη δημιουργία εντύπου το οποίο θα συμπληρώνεται και θα δημοσιοποιείται. Το έντυπο θα περιλαμβάνει την ημερομηνία διεξαγωγής της συνάντησης, τους παρόντες και το θέμα συζήτησης.

22. Τροποποίηση του Παραρτήματος με τον Πίνακα, ώστε να περιλαμβάνει και τον Έφορο Φορολογίας και το προσωπικό του τμήματος του, το Διευθυντή και το προσωπικό του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως και τους Ευρωβουλευτές.

23. Επιπρόσθετα σημεία:

- Κάθε Φεβρουάριο να κατατίθεται Ετήσια Έκθεση (όπως αναφέρεται έτσι και αλλιώς στο νομοσχέδιο, Άρθρο 10) η οποία όμως θα ελέγχεται. Επειδή η Έκθεση από μόνη της θα δημιουργεί διαδικαστικό κώλυμα στην Αρχή, θα πρέπει να γίνεται ανάρτηση στην ιστοσελίδα του κάθε εμπλεκόμενου φορέα και με τον τρόπο αυτό θα διασφαλίζεται με άμεσο τρόπο ότι ακολουθούνται οι διαδικασίες στα πλαίσια μιας διαφανούς και ηθικής διαβούλευσης. Θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στην Αρχή (Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς) να ελέγχει δειγματοληπτικά ή και να ελέγχει όταν υπάρχει καταγγελία.

- Επίσης, να γίνει συγκεκριμένη αναφορά στην απαγόρευση ανταλλαγής δώρων ή ανταλλαγής συμφερόντων μεταξύ των φυσικών και νομικών προσώπων που διαβουλεύονται.
- Τέλος, σε σχέση με το Άρθρο 15, να αναφέρεται ότι ο κάθε αξιωματούχος ή μέλος της κρατικής υπηρεσίας ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα, να μην περιμένει να προκύψει σύγκρουση συμφερόντων, έστω και αν υποψιάζεται για την ύπαρξη πιθανής σύγκρουσης, να αποχωρεί και να ενημερώνει για αυτή.

Ετοιμάστηκε από τις Δρ Μαρία Κραμβιά-Καπαρδή (Πρόεδρο ΔΣ, ΔΔ-Κ), Ελευθερία Παναγιώτου (Μέλος, ΔΔ-Κ) και Μαρία Κωνσταντίνου (Λειτουργός, ΔΔ-Κ).